

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพตามสมควรแก่วัย และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีของประเทศได้ การศึกษาระดับนี้จึงมีความสำคัญต่อประเทศโดยส่วนรวม ต่อสังคม และต่อบุคคลเพราะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาในด้านต่างๆ จึงต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษจึงจะทำให้การจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ให้ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวครูหลายประการ เพราะครูเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน และเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาการรอบด้านขึ้นในตัวเด็ก ดังนั้นภารกิจหลักของครูก็คือ การสอนหรือการให้การศึกษา สิ่งสนับสนุนความคิดนี้ได้แก่รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะครูที่ดี โดยเจดีย์ บุรีภักดีและคณะ (2520) ที่ได้วิจัย พบว่า ความสำคัญของครูเกิดจากการสอนนักเรียนให้มีความรู้ รองลงมา คือ ความประพฤติการเป็นแบบอย่างหรือ แม่พิมพ์ที่กำหนดอนาคตของชาติ ซึ่งตรงกับสามัญสำนึกของคนทั่วไป และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของการสอนระดับประถมศึกษาของ อ่ำไพ สุจริตกุลและคณะ (2524) ที่ศึกษา พบว่า หน้าที่และการงานของครูนั้น ได้แก่ (1) งานสอน (2) งานอบรมนักเรียน (3) งานปกครองชั้นเรียน

จากที่กล่าวมา เป็นเครื่องยืนยันได้ว่าความสำคัญของครูอยู่ที่บทบาทการสอน ซึ่งการสอนในอดีตกับปัจจุบันนั้นมีความแตกต่างกันกล่าวคือในอดีตครูมีบทบาทในฐานะผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ค่านิยมและความเชื่อของสังคมให้แก่ศิษย์ พฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่

จึงแสดงออกมาในทางการบอกเล่า บรรยายพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน คือ นั่งฟังจดท่องบ่น (ธีรยุทธ์ เส้นวงศ์ ๗ อุษยา, 2525)

ครั้นต่อมาได้เกิดแนวความคิดทางการศึกษาใหม่ว่า การถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นการพัฒนาความรู้ความจำอย่างเฉื่อย ซึ่งไม่ช่วยให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุขแต่จะต้องพัฒนานักเรียนให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง (ธีรยุทธ์ เส้นวงศ์ ๗ อุษยา, 2524) การที่จะพัฒนานักเรียนให้มีลักษณะดังที่ว่านี้ การเรียนรู้ต้องเปลี่ยนไป ครูจะใช้พฤติกรรมการสอนเพียงการบอกเล่า บรรยาย เท่านั้นไม่พอ แต่จะต้องจัดกิจกรรม ประสบการณ์ หรือโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด ลงมือทำ ตัดสินใจและค้นพบด้วยตัวของนักเรียนเอง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน นักเรียนจึงจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

เมื่อสภาพการณ์ แนวคิดทางการศึกษาและสภาพสังคมเปลี่ยนไป การจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนของครูก็ต้องเปลี่ยนไป ให้สอดคล้องกับรูปแบบการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวทางที่ต้องการของหลักสูตร เช่น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ที่ได้ระบุไว้ว่า ในการสอนจะต้องจัดการเรียนการสอน โดยเน้นทักษะกระบวนการ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาหลักสูตรในท้องถิ่นของตัวเอง รู้จักเลือกเทคนิคการสอนและวิธีสอนที่เหมาะสม จัดสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และไม่เบื่อหน่ายการเรียน

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ในระยะที่ผ่านๆมาการพัฒนาการศึกษานับได้ว่าประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมากในเชิงปริมาณโดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาแต่ก็ยังมีความปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ต้องดำเนินการแก้ไข คือคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533) นักเรียนบางคนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ (จารึก ศรีคุณโน, 2535) มีนักเรียนบางส่วนไม่ชอบมาโรงเรียน เพราะมีโอกาสศึกษาค้นคว้า ขาดแคลนทุนทรัพย์ ไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษา มาเล่นกับเพื่อนมากกว่าตั้งใจเรียนหนังสือ

บางคนยังอ่านไม่คล่อง คิดเลขช้า (ปกติ ใจกว้าง , 2526)

ด้านครูผู้สอนพบว่า ครูเป็นเหตุให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำ คือ คุรขาดความแม่นยำในเรื่องเนื้อหา ด้านเทคนิควิธีการสอน การขาดความรู้และการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา รวมทั้งความใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียน (ประสูตร อาษานาม, 2525)

ครูจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ และแสดงบทบาทด้านการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ก็ต่อเมื่อครูมีความรู้ที่จำเป็น มีทักษะและความสามารถอย่างเพียงพอเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ พฤติกรรมการสอนของครูที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนนำวิธีการและความรู้ไปปฏิบัติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม การจัดการเรียนการสอนจะได้ผลดีนั้น นอกจากครูจะมีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมการสอนที่ดี มีปัญหาความรู้ และความชำนาญในวิชาชีพแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต จรรยาบรรณควบคู่กันไป จริยธรรมเป็นสิ่งที่คอยควบคุมให้มนุษย์มีสันติสุขและสร้างสรรค์ จริยธรรมชี้ให้มนุษย์มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัวหรือเอาตัวเอาเปรียบผู้อื่น ถ้าปราศจากจริยธรรมแล้วมนุษย์คงไม่แตกต่างไปจากสัตว์ (สาโรช บัวศรี , 2515)

ในแง่พุทธปรัชญา ได้กล่าวว่า ครูนอกจากจะเป็น "ลีปาทก" หรือผู้ถ่ายทอดศิลปวิทยาให้แก่ศิษย์แล้ว ยังต้องเป็น "กัลยาณมิตร" ของศิษย์อีกด้วย อันความหมายของคำว่า กัลยาณมิตร พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้แสดงไว้ว่า "กัลยาณมิตร มิได้หมายถึงเพื่อนที่คล้ายกันในความหมายสามัญ แต่หมายถึง บุคคลผู้เปรียบพร้อมด้วยคุณสมบัติที่จะสั่งสอนแนะนำ ชี้แจง ชักจูง ช่วยเหลือ เป็นแบบอย่าง บอกช่องทางให้ดำเนินไปในมรรคาแห่งการฝึกอบรมอย่างถูกต้อง" (พระราชวรมุนี , 2526)

การที่ครูสอนได้อย่างมีคุณภาพนั้น เราจะพิจารณาองค์ประกอบการสอนอย่างเดียวยังไม่พอ จำเป็นต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูและคุณธรรม จรรยาบรรณด้วย จึงจะทำให้การพิจารณาประสิทธิภาพการสอนของครูได้อย่างครอบคลุม จากทฤษฎีและแนวคิดทางสังคมศาสตร์ถือว่าพฤติกรรมของมนุษย์มาจากเหตุ กล่าวคือ มีสิ่งกำหนดหลายอย่าง ถ้าเราสามารถรับรู้เรื่องของสิ่งที่กำหนดหรือตัวแปรต่างๆ เกี่ยวข้องได้ทั้งหมด เราสามารถตั้งกฎได้อย่างแน่นอน และสามารถนำไปใช้ในการทำนาย

พฤติกรรมล่วงหน้าได้ ทว่าการที่เกี่ยข้องกับการศึกษาของประเทศกำลังให้ความสนใจกับ
 ปัญหาด้านประสิทธิภาพของครูมาก และถือว่าปัญหาด้านนี้เป็นปัญหาสำคัญของวงการการศึกษาทั้ง
 ในปัจจุบันและอนาคต บทบาทของครูที่สอนในระดับประถมศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งต่อ
 การศึกษาในระดับประถมศึกษาและรวมไปถึงคุณภาพของนักเรียน ซึ่งถือได้ว่าครูเป็นเสมือน
 ผู้ออกแบบและเป็นเป้าหมายแบบพิมพ์ หรือเป็นกระบอกน้ำที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของ
 การจัดการศึกษา เพื่อเป็นสิ่งที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
 ประถมศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น

การที่ครูจะพัฒนาบทบาทของตนเองได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้จักสำรวจ
 ตรวจสอบถึงพฤติกรรมการสอนของตนเองอยู่เสมอ ข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรม
 การสอนของครู สามารถตรวจสอบได้ โดยมีแหล่งข้อมูล คือ นักเรียน เพื่อนครู
 ผู้บังคับบัญชาและตัวครูเอง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2528) แต่จากการวิจัย
 ของเจนตรา (Gentra , 1973) พบว่าการให้ครูประเมิน หรือให้ครูได้รับรู้พฤติกรรม
 การสอนของตนเอง มีความเที่ยงสูงกว่าการให้เพื่อนครูและนักเรียนประเมินหรือรับรู้
 นั้นแสดงว่า การที่จะได้ข้อมูลมาเพื่อปรับปรุงการสอนของครู ข้อมูลเหล่านั้นควรมาจากตัว
 ครูเอง

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ครูต้อง
 มีพฤติกรรมที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและตามแนวทางของหลักสูตร เพื่อเป็นการ
 ส่งเสริมให้ครูทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอน
 และคุณธรรมจรรยาบรรณของครู เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาหาทางในการปรับปรุงการสอน
 ให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในเขตอำเภอโนนไทยจังหวัดนครราชสีมา เป็นอำเภอ
 ขนาดใหญ่ มีโรงเรียนในสังกัดมากถึง 74 โรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 นครราชสีมา , 2538) ทำให้ยากต่อการตรวจสอบและดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน
 ในสังกัด ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามมา ตลอด
 3 ปีการศึกษา มีเพียงกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เพียงกลุ่มเดียวและปีเดียวเท่านั้นที่มี
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าร้อยละ 80 บางกลุ่มประสบการณเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ

ปีการศึกษาที่ผ่านมา ยังมีระดับพัฒนาการที่ลดลง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา , 2538) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยอยู่เพียงระดับปานกลางเท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

วิชา	ปีการศึกษา 2536	ปีการศึกษา 2537	ปีการศึกษา 2538
ภาษาไทย	72.15	73.83	71.75
คณิตศาสตร์	65.49	66.71	65.34
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	60.21	59.50	61.96
สร้างเสริมลักษณะนิสัย	77.43	78.83	79.84
ทำงานและพื้นฐานอาชีพ	78.72	79.78	83.05
รวม	70.08	71.82	72.33

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอนและคุณธรรมจรรยาบรรณของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อทราบแนวทางการปฏิบัติและนำข้อมูลที่ได้รับไปพัฒนาให้เป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ สูงขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนกับคุณธรรมจรรยาบรรณของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนกับคุณธรรมจรรยาบรรณของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
2. พฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาที่ศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมการสอนด้านต่างๆ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน
 - (1) การใช้หลักการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป
 - การจัดชั้นเรียน
 - การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน
 - การจัดตกแต่งห้อง
 - การจัดทำโครงการสอน บันทึกการสอน
 - (2) การสอนโดยทั่วไป
 - การสอนให้เด็กรู้จักค้นคว้า
 - การสอนให้เด็กช่วยเหลือตนเอง
 - การดำเนินการสอน
 - การสอนซ่อมเสริม
 - การออกข้อสอบ วัดและประเมินผล

(3) การสอนวิชาเฉพาะ

- การสอนวิชาภาษาไทย
- การสอนวิชาคณิตศาสตร์
- การสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- การสอนวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- การสอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ

(4) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

- การจัดหาสื่อการเรียนการสอน
- การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา
- การเลือกใช้อุปกรณ์การสอน

(5) การฝึกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

- ให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การดูแลนักเรียนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การฝึกให้เด็กจัดกิจกรรมทางวิชาการ

3. พฤติกรรมด้านคุณธรรมจรรยาบรรณของครู ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมด้านคุณธรรมจรรยาบรรณของครู มีดังนี้

1. มีความเมตตากรุณา
2. ความยุติธรรม
3. ความรับผิดชอบ
4. ความรักและความศรัทธาในอาชีพครู
5. ความเป็นประชาธิปไตย ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนกับคุณธรรมจรรยาบรรณ

ของครูผู้สอน

5. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนกับคุณธรรมจรรยาบรรณ จำแนกตามสถานภาพของครูผู้สอน โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามของครูผู้สอน

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. สถานที่และเวลาที่ต่างกันของการตอบแบบสอบถาม มิได้ทำให้เกิดผล

กระทบในการตอบแบบสอบถาม

2. การวิจัยครั้งนี้ได้แต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัย 3 คน ซึ่งเป็นข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมาและมีความรู้ในงานวิจัยเป็นอย่างดี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

3. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

4. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

5. พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมทุกอย่างที่ครูกระทำและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของวิชาต่างๆ ในหลักสูตร ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสอบถาม

6. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จรรยาบรรณ หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา โดยยึดคุณธรรมจรรยาบรรณ ได้แก่ ความเป็นคนตา
กรุณา มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู และมีความเป็น
ประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและถ้อยแถลงวิสัย ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสอบถาม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภออินทโย จังหวัดนครราชสีมา
2. ทำให้ทราบพฤติกรรมด้านคุณธรรมจรรยาบรรณของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภออินทโย จังหวัดนครราชสีมา
3. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนกับคุณธรรมจรรยาบรรณ ของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภออินทโย จังหวัดนครราชสีมา
4. ทำให้ทราบพฤติกรรมการสอนกับคุณธรรมจรรยาบรรณของครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ
5. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง และกำหนดขอบเขตพฤติกรรมการเรียนการสอนและคุณธรรมจรรยาบรรณของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา